

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és lapfőnöke:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: Dr. Franciscy Lajos.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Többeszi közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fill.

Politikai öntudat.

Alkotmányos országban keletkezett politikai pártok kevesebbet árt az erőszak és a jogtalanság, melylyel az önkényeskedő kormányhatalom egy ilyen pártot elnyomni törekszik, mint a párthoz tartozó embereknek az a könnyelmű közömbössége, melylyel ők a politikai öntudatot lelkökben elhomályosodni, vagy onnét kivészni engedik.

Szabad talán reménylenünk, hogy Magyarországnak egyetlen keresztény pártjához, a néppárthoz szívvel, lélekkel csatlakozott minden pap, a kit a keresztény érzület tüze hevít, s a ki ezen tűz fényénél szemléli társadalmi és politikai hivatásának nagy kötelességeit. Püspökök és egyszerű papok, a magas rang férfiai és igénytelen szerzetesek, ha a hazát a keresztény vallás áldásai által boldoggá akarják tenni, a mint azt szent hivatásuk parancsolólag követeli tőlük, mást nem tehetnek, mint azt, hogy tehetségük szerint, állásuk és állapotuk jellegének megfelelő módon közreműködjenek a keresztény néppárt elveinek győzelméhez és e párt térhódításához.

Vannak mindenesetre sokan, a kik helyzetük és körülményeiknél fogva nem állhatnak be egy politikai pártok a küzdő sorai közé, a csatavonalba, mert pl. az iskolában, a templomban, a püspöki trónon, a lelki vezetés csendes mezején politikát üzni nem lehet és nem szabad, de nincs senki sem, a kit bárminő ok felmenthetne az alól, hogy a keresztény politika törekvéseivel ne rokonszenvenzen, azokkal együtt ne érezzen, azok sikeréért a saját hatáskörében annyit ne tegyen, a mennyit tenni módjában áll, a mennyihez ereje és képessége van.

Ez minden vitatkozást kizáró tétel. Mert ha a keresztény nép és az intelligenciának is lassan bár, de fokozatos mérvben szélesedő körei a néppárt programjáért küzdve, fáradva és szenvedve sikra szállanak, ha a keresztény társadalomnak minden jobb érzelmű polgára ezen párt küzdelmeit rokonszenves érdeklődés-

sel és figyelemmel kíséri, győzelmét igaz szívvel óhajta: akkor ne találkozzék e hazában pap, a ki magára nézve megengedhetőnek tartaná, hogy a néppárttal szemben közömbösen viselkedjék, vagy ellene nyíltan állást foglaljon.

Az aktív tevékenység mellett a keresztény politikában is megokolt lehet bizonyos körülmények között a semleges álláspont, a mely természetesen nem jelenthet mást, mint tartózkodást a harcra való kilépéstől, de a közömbösséget itt lehetetlen elismerni jogosult magatartásnak, mert a közömbösség hanyagság, nem törődés, a hol pedig a keresztény szellem érvényesüléséért küzdenek, ott a hanyagság bűn. Még nagyobb bűn, vakmerő konokság, vagy nyomorult eltagadás, az az ellenséges állásfoglalás, melylyel egy pap, tehát egy olyan ember, kiben már hivatásánál fogva fel kell tételezni a keresztény lelkiéletet, az előre törő keresztény politika útjába torlaszokat emelni törekszik.

Bár mindezen tételeknek az elemi igazsága senkinek sem okozhat fejtörést, mégis csodálkozással kell látnunk, hogy találkoznak papok, a főbbek és az alsóbbak osztályában egyaránt, a kik úgy a politikai, mint a társadalmi téren olyan viseletet tanúsítanak, melyből legalább is arra lehet következtetni, hogy a néppárt iránt közömbösek.

Ezekhez a közömbös politikusokhoz kell számítanunk mindazokat az alakokat, kik azt hiszik, hogy a földi boldogságuk nem volna teljes, ha nem futnának a liberálisok kegyei után és ha általuk nem ünnepeletnék magukat.

Az emberi léleknek veleszületett gyengesége a hiúság. Árnyék ez, mely ha megjelenik, annál sötétebb, minél ragyogóbb világosságban kell járnia annak az embernek, a kihez ez az árnyék társul szegődik. Innét van, hogy ha a hiúság kísértése az egyház szolgáit ejti meg, akkor azok olyan cselekedeteket művelnek, melyekben nincsen egyetlen egy fénycsillám sem a keresztény igazságosság világosságából. Tapasztaltuk ezt Tisza

Kálmánnak 15 éves kormánya alatt, a ki felülmulhatatlan mester volt abban, hogy hogyan kell a papságot a hiúság gyengeségénél fogva a szabadelvűpárthoz oda-kötözni. Alatta a katolikus papok megkülönböztetett személyes kitüntetésekben részesültek.

A politikai bankettek szívesen látták és odaültették őket a presidiumra, a vármegyei törvényhatóságokban beválasztották őket a tisztán laikus vonatkozású bizottságokba, vagy éppen ezen bizottságok élére állították őket, hogy ezek a jámbor emberek abban az önhitben ringassák magukat, hogy az efféle ügyekhez is értenek valamit; ha képviselőknek léptek fel, tárt karokkal fogadták őket. Volt olyan országgyűlési ciklus is, mely alatt 20-nál több pap képviselő sülbakolt a szabadelvű klub kártyaasztalainál. Az egyházi beiktatásoknál a liberális kormány közegei ritka buzgalmat fejtettek ki, hogy nagy legyen a külső parádé, nagy a vendégeskedés, mely alatt a magasztaló tisztek árja csak úgy özönlött az ünnepelet egyházi férfiak személye felé.

S a míg ezt a személyes kultuszt, az udvarlásnak az emberi hiúságra ügyesen számító dívatát ilyen nagyban üzték, azalatt észrevétlenül előkészítették azt a kormányzati korszakot, melynek törvényhozási alkotásai a Csáky-Wekerle-féle egyházpolitikában öltöttek testet magukra. A politikai elaltatás taktikája volt ez, mely remekül sikerült. A személyes szíveségek és kitüntetésekkel kielégített férfiak behunyt szemekkel követték a kormányt és szolgálták azt a rendszert, mely a keresztény államalap ellen az első támadást 1883-ban a keresztény-zsidó házasság javaslatával intézte, s azóta ezt az alapot szakadatlanul ostromolja.

A Tisza-kormány ezen taktikáját a következő kormányok nem követték. Szapáry becsületesebb volt, sem hogy az egyéni gyengeségek kihasználását politikai erkölcscsé tenni kedve lett volna, Wekerle és Bánffy pedig háborús időkben kormányoztak, mely idők a személyekkel való sokféle, aprólékos foglalko-

Szolyvai, polenai és Luhi Erzsébet

Egygyűzőek elsőrangú szaktekintélyek szerint felülmulják a bilini, krondorfi és giesshübli külföldi forrásokat. Sokkal olcsóbbak is. Feltűnő gyógyhatással alkalmazhatók: **köszvény, vese, hólyag, gyomor, torok, tüdő és gége bajok esetén.** Kiváló élvezeti és bor vizek. — Megrendelhetők az **uradalmi forrás bérleténél** Szolyván (Berögm.) Nyitramegyei főraktár: **FELSNER JÓN** urnál. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

zásoknak nem kedveztek. De különben is a kath. közhangulat akkor sokkal ingerültebb volt, mint sem hogy a kormányvaló csendes paktálást bárkinek elnézte volna.

Jött azonban az uralkodó Széll-éra, mely a Tisza-korszak politikáját követve, személyes szivességek, kitüntetések és előnyök révén igyekszik magához kötni a katolikus klérus irányadó köreit. Innét a nagy barátkozás és ünneplés, melynek kegyeiben időről-időre főpásztorainkat és más előkelőbb papjainkat fűrésztik.

Mi a legőszintebben óhajtuk, hogy az egyházi és polgári hatóságok között szívélyes viszony álljon fenn, elengedhetetlennek tartjuk, hogy egyházunk papjai a politikai közegek iránt is ugyanazzal a lelkipásztori szeretettel viseltessenek, melyet más állású híveik iránt tanusítanak, sőt kívánjuk, hogy gyakoroljon az egyház a politikai tisztviselőkkel is annyi jót, a mennyit csak gyakorolhat: de szeretnők, ha nem találkoznék katolikus pap, a ki a liberális kormány közegeitől ünnepléti magát és tőlük bárminő személyes szivességet elfogad.

Mert, mint fentebb elmondottuk, a személyes szivességek gyakorlása a kormány kezében csak taktika, mely pártfeleinknél a politikai öntudat elhomályosodására, a politikai lelkiismeret elaltatására vezet.

Nekünk pedig a keresztény néppárt érdekében nagy szükségünk van arra, hogy a magyar katolicizmus vezető férfiai tiszta politikai öntudattal és lelkiismerettel bíró férfiak legyenek. Ennek az öntudatnak az elhomályosodása gyengíti pártunkat, mely utóvégre ezt az akadályt is szerencsésen le fogja győzni, ám de elég nekünk a külső akadályokkal való küzdelem.

Saját lelkünk világában és saját táborunk csatasorai között ne emeljünk

torlaszokat a keresztény politika pályafutása elé.

A közigazgatás egyszerűsítése.

I.

Május 9-én tette le a képviselőház asztalára a „közigazgatás egyszerűsítéséről” szóló törvényjavaslatot.

Már bizony ideje volt!

A javaslat rendelkezései gyakorlati szempontból indulnak ki, ámbar még nagyon sok az a közigazgatásnál, a mi rendezésre vár.

A felebbezések különféle időhatárai, a kihágási bíráskodás; a kormány és szabályrendeletek labirintusa; mind alkalmas dolgok voltak a magyar közigazgatás hitelének megingatására, melyekhez azután a párt szempontok, korteskedés, nepotizmus és pajtáskodás hozzájárulva, létesítették a kedvező talajt, a melyen a korruptió mikrobiái kegyelmesen tenyésztek.

Azért kell, hogy mindenki örömmel üdvözölje Széll Kálmán belügyminisztert ez eredményeiben látszólag még esekély javítás alkalmából is. Csak ezután tovább!

Aggódalmunk azonban nem egy irányban van. Így a többi között a postai kézbesítés itt a felföldön nem látszik azon módoszatnak, mely a jogkeresők kenelmét és a jogállapotok consolidációját biztosítaná. Mielőtt ezt mint ilyen eminens jogi tényezőt akár a közigazgatás, akár a jogszolgáltatás kereteibe beillesztenék, nagyon meg kell a dolgot fontolni; vajjon Magyarország egész területén, a legtávolabbi hegyvidéken is, bevállal-e a posta kézbesítő intézménynek?

A közigazgatás, de leginkább a bíráskodásban a helyes kézbesítés igen fontos mozzanatot képez. Ezt ahoz értőknek magyaráznunk felesleges. Sokszor lényeges, életbevágó jog foroghat kockán, egy nem a maga idején vagy helytelenül eszközölt kézbesítés miatt.

Mi itt a vidéken különösen kételkedve fogadjuk a talán a fő és nagyobb városokban bevált postai kézbesítés celszerűségében annyira erősödött bizalmat. Nemcsak ezen a terepen, de az igazgatás számtalan elágazásában, dacára az arra toluók nagy számát, még mindig nélkülözzük a közepeszerű kvalifikációjú intelligenciát. A „fac me talem, talis ero” féle elv, látjuk a közelmúltban, megboszlulta magát, különösen az anyakönyvvezetésnél.

A régi és középkor azon kozmódása, hogy „A kinek az Isten hivatalt adott, eszt is adott

hozzá” a legújabb korban, vajmi sok esetben, megbízhatatlannak bizonyult. S épen azért az ilyen általános kvalifikációra józanul nem szabad intézményeket alapítanunk.

Mi hisszük azt, hogy még ma is képes a Teremtő csodákat mivelní. De ne alapítsunk, különösen a felekezeti korszakában, erre kombinációkat, mert vajmi könnyen esőtörtököt mondhat ebbeli számításunk. Így aggódva nézünk a cheque és clearing forgalomnak a községek, megyék és állami pénzek szállításánál való alkalmazása elé. Mert egészen más az Hódmezővásárhelyen és Érsekújvárott és egészen más az Árva-megyei Benyo-Lehotán, vagy a megyénkbeli Kocuricon és Rosztocson.

Eddig is, a községi törvényről is az volt a baj, hogy alföldi értelem gócpontok szerint szabták meg a közigazgatási gúnyánkat. Hiszen ép növésű, normális testalkatra nem vice tetszetős ruhát szabni, de a szabó művészetét a pápos ember és a lócsláb teszi próbára. Így van ez más intézményről is.

Ha kezünkbe vesszük a 30-as évek törvénykönyveit, esodálkozás fog el, mily világos, megérthető azok szerkezete, nyelve, mily józan a gondolatmenete. És ma? Alig egy-két éve törvény a törvény, és már is kötet számra megy a felsőbb fórumok elvi döntésű határozatainak száma. Ez nem jól van. Krisztus urunk 8 rövid szóban rakta le a magán és büntető jogalkotásnak könyvtárára menő elvét: „A mi neked nem tetszik, másnak ne tedd”. 19. század mult el majdnem azóta és a 8 szón rágódik az emberiség maig, a nélkül, hogy okosabbat, jobbat, igazságosabbat tudott volna mondani a törvények erényi §§-aiban.

Az igazságszolgáltatás és igazság jósága, üdvös hatása nem a §§-ok tömkelezésétől függ. Oly kodexet, mely az előfordult, előforduló és előforduló esetek mindegyikére szólna, szerkeszteni senki sem tudott és nem is fog senki. Az idő hely és viszonyok ezernyi ezer változatai oly eseteket hoznak létre, melyekre chablont vonni nem lehet. És épen ez a teremtés titka, melyet a „véges emberi ész fel nem ér, csak titkon érző lelke óhajta sejt.”

Az alkalmazás, a jogszolgáltatás minősége teszi a törvény hatását érezhetővé minden vonalon. Mit használ minden törvény, ha a bírő esavariát rajta egyet s az alkalmazása csalafinta.

Azért generációkat kell nevelni erre. A mi a mostani, önzéstől begyepesedett nemzedék ki nem pusztul, hiába minden törvény, akár a tiszta választást, akár az incompatibilitást, akár a köz-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Kirándulás a Krivánra.

Mihalik Józseftől.

(Folytatás.)

Mindkettő a lemondás hangján fejezte ki, hogy ők soha sem fogják a csúcsra tenni lábukat, nem bírnak tovább haladni s ha en akarok, menjek fel, ők bevárnak itten.

Hasztalan volt minden ekesszólásom; a két „tourista” rendületlen volt, akár maga a Kriván béreze, minden szavamra csak azt mondták, hogy nem lehet, nem lehet! Egy mentő eszme villant meg végre auyamban.

Elővettem legkomolyabb ábrázatomat, fenséges posztóba vágtam magam s a bizonyos foku lenézés gögös hangján oda szóltam a „filozófus” földbirtokosnak:

— Uram, ont tökéletesen leverte Schopenhauer!

Mint a nyíl pattant fel erre a szóra az.

— Soha kiáltá önértettel s arcán a legkomolyabb elhatározás jeleit pillantottam meg.

— Akkor előre! S megindultunk — ketten. A doktor ott nyújtzkodott a sziklán s meg csak

a fület sem mozgatta hívó szavainkra. Mindig azt hajtogatta, hogy ő itt vár meg bennünket, — csak menjünk, ő majd addig alszik egyet.

— Az lehetetlen. Könnyen szétszaggathatnak a medvék! Kialtám feleje a meggyőződés egész erejével s a fenyegetés érdes hangján.

Erre a szóra figyelni kezdett. Elhitte azt s úgy látszik, nem sympathisál a medvékkel, mert csakhamar cihelődni kezdett és savanyú arccal nyomdokainkat követte.

Lassan haladtunk, mert az út veszedelmes s ferasztó volt. Megszunt ugyan az előbbeni meredek, de óriási sziklatömbök feküdtek előttünk, melyek valamennyit úgy kellett megostromolnunk s bevennünk, mint mindmegannyi várat. Hosszú turista botjaink nagy segítségünkre voltak, úgyszintén vasalt cipőink is, melyek az elcsúszást lehetetlenné tették. Így lépkedtünk egyik sziklaról a másikra, erkélyről-erkélyre, míg közvetlenül a csúcs alá nem érkezünk, hol megint egy, az előbbinél még meredekebb sziklalejtő várakozik reánk.

Ez volt a „legfeketebb leve”.

Rövid pihenő után, lelkesedve a tudat által, hogy már a legutolsó utrészet áll előttünk, neki vágunk a meredeknek s négykézláb másztunk a csúcsos, laza kőzetben, mely cipőinkről minden

fekete színt eltüntetett s azokat egészen veresre karcolta. Két utitársam arcán irgalmatlan elhatározás honolt, libegve, hol térdre, hol hasra bukva törtünk mindig előbbre s a lábaink által elszabadított kömladékok irtóztató csörömpölő vitésséggel iramodott le a meredek hegyoldalon a rengeteg mélységbe. Az oldalainkon fityegő kulacsok uszályként húzódtak utánunk a gneisz sziklatörmeléken, le is kopott azokról minden börtök, mi valaha feületüket diszíté!

Lépesről-lépesre kellett megostromolnunk a csúcsot; mondhatom, minden talpalatnyi tér bőven volt megfizetve verejtékkel. A sziklafal oly meredek volt, hogy a hátul jövő kalapkarimája az elől haladó labszarát érintette.

Igy haladtunk másfél óráig, azután még 2 lépés és a büszke Kriván lábaink alatt volt!

Órára pillantottam. Egy felet mutatott az 9 után. Az összes út tehát a Csorbai-tóól 6 és fél óra alatt tettük meg.

Első dolgunk volt a pihenés. A 2496 m. magas Kriván csúcsa egy 30—35 m. hosszú s 2—2.5 m. széles patkó alakot képez, melynek sarknyujtványai délkelet és délnyugat felé néznek. A csúcs sziklák romhalmazával van fedve, de itt-ott kisebb, apró mohok, zuzmók és füvek

igazgatás egyszerűsítését célozza létrehozni. A míg lesz, pedig fájdalom, manapság még mindig lesz, a ki a törvény kijátszásán fáradozik, s a míg ezen törekvés tudomány számba fog vétetni, sőt egyeseknél jövedelmes keresetforrást képezni: addig nem lesz hatása a legjobb törvényeknek sem.

A jogérzetet az anyatejjel kell már a gyermeknek magába szívni, az óvodában azt fejleszteni és az iskolában erősíteni kell. Azért első sorban a nevelés azon archimedesi pont, a melyre az államgépezet csigarendszerét alapítani kell. Ez az alap. Ha ez rossz, elhibázott, akkor az egész építmény idővel meginog. Hogy ez sarkigazság, igazolja 30 éves állami berendezkedésünk. Mint egy courtianna a butoriztatást, annyiszor változtattuk mi már közintézményeinket és nem bírtuk azokat állandósítani, mert az alap el van hibázva, rendszer helyett kapkodás. A modern üres jeiszavak, sallangos frázisok lidércfénynek kergetésében mullott el időnk, a helyett hogy államalapító őseink nyomán elindulva, a keresztény államot tovább építettük volna.

Alkotmányunk helyreállítását a jogfolytonosság elvének szigorú betartása eredményezte. Deák Ferencnek ez volt a legyőzhetlen fegyvere, ez volt sikereinek titka. A mely percben erről letettünk, ettől eltértünk, kezdődött a kapkodás, és ez kezdődött Deák befolyásának, egészségének, életerejének hanyatlásával.

Itt a közjogi kérdés! Ez az egy, melyet Deák hagyományai folytán fenntartani igyekeztünk. Igaz volt idő, nem másért, mint a hatalom megtartásért. (1875—1898. Tisza regime.) De ennel is az azt ostromló balközép uralomra jutása után, hajlandóbb volt az engedményekre, mint az ortodox Deákisták. Ez megboszlatta magát, és megboszlulja magát minden lépés az államéletben, mely nem a fokozatos, józan fejlődés eredménye.

A férfi lép, az nem ugrál, mert tudja, hogy az ugrás után kell a pihenés, gyakran pedig pedig marjulás is szokott bekövetkezni. Ez pedig a közéletben veszedelmesebb, mint az egyénnél.

Dr. Faust.

Levelezés.

F.-Kocskóc, 1901. jun. 13.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Főpásztorunk ó méltósága bérmautját Illaváról folytatva f. hó 7-én este felé Bellusra érkezett. A hívók sokasága örömtől repedő szívvel várta a Főpásztor érkezését, kit, midőn kocsijából kiszállt, a közseg bírja üdvözölt s a templom

által kepezett, gyepzársítók is elötnnek a kövek közül.

Egy ily pázsitpamlagra hevertünk mi le, leraktuk málháinkat is, hogy egész szabadon mozgathassunk s élvezhessük a felséges kilátást, mely innen kinálkozik.

A Kriván csúcsa borzadályos meredekséggel majdnem függőlegesen esik le nyugat- és északra, a Koprova és Neftzer-völgy felé. Vakmerőség lenne a borzasztó meredek szélére egyszerre közeledni: csak lassanként csúszunk ide, hogy hozzászokjunk a tatóngó mélység szemléletéhez s hogy elszedülve le ne bukunk az örvénybe. A sziklapárkányon, hová négykézláb kúszunk, lefele kúdtunk s úgy neztünk le a sötétben tatóngó Koprova- és Neftzer-völgybe, hol a Terianszko- és Zöld-tavakat mint apró kéklő korongokat pillantottuk meg.

Keletről e meredek szintén borzadályos, de nem oly mély, mint az előbbeni oldal felé. Lábaik alatt pillantjuk meg a Magas-Tátra gerincéről kiinduló orgonásfokhoz hasonló szaggatottsággal bíró bástyaszerű kopár sziklaormokat, melyek a Kriván a főgerinccel összekapcsolják; délkelet felé a Csorbai-tó tükrezt pillantottuk meg a mint az a napfényben játszva csillogott, majd

ajtajánál a kerület papsága fogadott. — Este a város közönsége kifejezést adandó ünni ragaszkodásának, a főpásztort zenével s fáklýásmenettel tisztelte meg. Másnap 8-kor végzett sz. mise s alkalmi szónoklat után 1100 hívó járult a főpásztor elé, hogy általa s a Szentlélek erősítő kegyelme által a hit állhatatosságát megnyerjék. A főpásztor áldást osztott s kíséretével bevonult Szanter Lajos helybeli esp.-plebános vendégszerető házába.

Delután 6 óra tájban főpásztorunk búcsút vevén papjaitól s az áldását kívánó hívó néptől, Puchó felé vette útját. — Utja itt is diadalmenethez hasonlított. Puchó város s vidékének értelmisége s a hívó nép a Vág hidján felállított díszkapu mellett várakozott. A főpásztort itt a járás főbírája, Borecsizky László üdvözölte, a második díszkapu előtt pedig a közseg esperesplebánosa Dermisek Pál. A hívó nép örömet csak tetézte az, hogy a város értelmisége fáradságot nem ismerő buzgalommal készítette elő a bérálás s a főpásztori látogatás ünnepélyét, mintha mindenki versenyezni óhajtott volna abban, hogy tiszteletének adóját minél fényesebben rója le. Erre vall a főpásztor tiszteletére adott zenés fáklýásmenet, a tűzoltóság díszfelvonulása s a szép tűzijáték, mely közé Veszely Nándor, Puchó érdemes polgárának lelkesedéssel tartott szónoklata vegyült. A főpásztor látható örömmel látta mind ezeket, köszönetét nyilvánította érte s dicsérte a hívó nép buzgalmát s vallásos érzületét.

A másnap bérálásához járulók száma a 600-at túlhaladta, mely szentség kiszolgáltatását sz. mise s egyh. szónoklat előzte meg. A főpásztori ténykedés befejeztével Puchó szelid lelkületű s ritka buzgóságú plebánosa vendégül látta házánál a világi papságát s a világi hivatalok fejeit, mit a jószágos főpásztor arra használt fel, hogy a kölcsönös megértés s együttműködés szükséges voltát hangoztatta, mindnyájunk abbeli szent kötelemre figyelmeztetvén a jelenvoltakat, hogy a hit és hazaszeretet ápolását együttes erővel s igyekezettel gondozzák.

A főpásztor itteni tartózkodását bizonynyal edes emlékei közé fogja sorolni, mindenki, a ki vele szólhatott, tőle atyai intelmet fogadhatott. Nyájas, leereszkedő modora épúgy szóra bátorította az eléje járuló zsenge iskolai növendéket, mint szeretetteljes előzékenysége s vigasztaló intelme megnyugtatta a hozzá bizalommal fordulókat. — Főpásztorunk Puchóról Pruszkára ment, hogy folytassa apostolkodása teendőit s folytatólagosan tanuja lehessen a nép hitéletének s az egyház iránti törhetlen ragaszkodásának. V.

a Zöld-tavat látjuk, melyből a Feher-Vág veszi eredetét.

Dél felé egészen nyitott a kilátás. Elötnünk fekszik Liptómege egész terjedelmében; dombos-halmos talaja sík asztalnak tetszik innen, melyen csíkos terítőként tűnik fel a sok szántóföld, sötét foltokat képeznek a rengeteg fenyvesek s a számtalan közseg mint vakandturás ötlék szemünkbe. Bár az idő tiszta s a levegő átlátszó volt, az innen 7 órányira fekvő Liptó-Ujvár egyes épületeit csak fehér pontocskáknak láttuk.

Annál nagyobb szerű volt a kilátás a hegyekre. Elötnünk állott dél felé az Alacsöny-Tátra egész hosszúságában a Királyhegytől a Fátraig. Kiválóan dominált ebben az ő kúpú Gyömber, feltűnt a Chopok, a Borhalmi, majd végre a Lipcsei-Magura-havasai s alhavasaival, nyugaton a Fáttra-láncolat egyes kimagasló tetőivel, a Rakitov, Stprun, Cserny-Kamen és Krizsnával zárta el a kilátást, ezektől jobbra pedig a Liptó-árvai-Mészhegység karsú Choecsja emelkedett.

Nyugat és északnyugat felé oldalra hajlik a Kriván csúcsa. Felsőes szép a kilátás kelet felé is, hol a Magas-Tátra főormai úgyszólván mind beláthatók. Délkelet felé végre a szepesi rónán s a Szepes-gömöri-Érchegység kőbevesző körvonalaiv tévelyeg az emberi szem.

Ujdonságok.

Bende Imre, nyitrai püspök ur ő mlga szerdán, f. hó 12-én este, legjobb egészségben visszaérkezett trencsénmegyei bérmautjáról nyitrai székhelyére.

Uj bajmóci prépost. A Tamáskovits József elhalálása folytán megüresedett, ugynevezett bajmóci prépostság be van töltve. A kegyur e kitüntető állásra megyénk egyik kiváló gentry családjának sarját, Rudnay Alajost, bánhidai esperes plebánost prezentálta. Rudnay Alajos, Rudnay Istvánnak, nyugalmazott kir. táblai bírónak, s testvére Rudnay Béla budapesti főkapitányának, valamint a nyitrai polgármesternek, dr. Rudnay Sándornak. Rudnay Alajos szül. 1859. aug. 27. jelenleg tehát 42 éves; két évig Budapesten realiskolába járt, melyet később gimnáziummal cserélt fel. Az ötödik osztály elvégzése után Zalka János győri püspök felvette őt papneveldejébe, hol a gyma. és theol. kurzus befejezése után 1882-ben pappá szenteltetett, s karkáplán maradt Győrött. Alig egy évig működött itt, midőn Bánhidára küldetett adminisztrátornak Komárommegyébe. Itt érte őt kinevezése bajmóci préposttá. — Rudnay kitünő pap és kiváló szónok.

Hymen. Stefkovics Lajos, nyitrai építész, jun. 15-én esküdtött örök hűséget Szabó Anna kisasszonynak a nyitrai írg. testvérek templomában. — Ugyanaznap vezette oltárhoz szintén az írg. testvérek templomában Klein Imre úzbégi földbirtokos Janszky Paulina kisasszonyt, karkóci tanítónőt.

Az érettségi vizsgálat szóbeli részét a helybeli kath. főgimnáziumban f. hó 7. 8. és 10-én tartották meg *Pirchala* Imre főgagzató elnökelete alatt a következő végeredménnyel: 29 tanuló közül *jelesen érettek*: Eperjessy Árpád, Krajcsovic István növ. pap, Ötvös Aladár. *Jól érettek*: Aldor Alajos, Petergál Henrik, Pollák Béla, Rieszner Gyula növ. pap, Schönfeld Adolf, Smiesko József, Weisz Ignác. *Egyszerűen érettek*: Bieliczky Kalmán, Biringer Rezső növ. pap, Dubravszki Károly növ. pap, Ehrenfeld Lajos, Guary Károly, Hecht József, Kocsner János, Kotlár Antal, Novoszád Lajos növ. pap, Ormós Péter, Rác István növ. pap, Sánhó Károly, Sulya Károly, Tombor László, Zsák János. Megbuktak 4-en; ezek közül 1 több tárgyból s így csak egy év múlva ismételtet; a többi 3 egy-egy tárgyból f. é. szeptemberben ismételteti a vizsgálatot Pozsonyban.

Nem mozdultunk egy ideig és a nagy némaságot hallgattuk. Nem játszott egy fuvaiom, nem zavarta a természet e templomi csendjét felülről s küzelünkben semmi, csak nagy-nagy messziről alig kivehetően hallatszott a méla kolompaszó egy-egy elkapott hangja s valami harangzúgás féle, talán valamely fehérlő falucska kisdéd harangjának imára hívó szava... s mi önkéntelen kalapjainkat emeltük le e nema nagyszerűség láttára. Majd elfogott egy kifejezhetetlen edes kínos érzet, könyek szöktek szeméinkbe s mi boldogoknak igen boldogoknak éreztük magunkat.

Önkéntelenül eszünkbe jutott a költő szép szava s alig hallhatólag, felig csukott ajakkal rebegettük el, átérezve, a mit az ő lelke már egyszer átérezett:

„Ah mit érzek? ! Lelkemről a bánat
Fellegei messze-messze szállnak,
Úgy szeretnék repülni ég felé
Isten trónja elé.
Szent ihlettől emelkedik szívem,
Imádkozni kalapom levezem . . .
Harangoznak a falu tornyába
Hajnali imára . . .”

— — — — Azután virágot szedtünk a csücs apró füvei közt; csokorra kötöttük s azzal ékesítettük magunkat.

Évzáró vizsgálatok. A helybeli Széchenyi-féle nyelvi, polg. fiú- és leányiskolánál az évzáró vizsgálatok következő sorrendben lesznek megtartva: f. hó 19-én a. e. a rom. kath. növendékek és d. u. az izrael. növendékek hittani vizsgálata. 24-én az I. leány és I. fiúoszt., 25-én a II. leány és II. fiúoszt., 26-án a III. leány és III. fiúoszt., 27-én a IV. leány és IV. fiúosztály évzáró vizsgálata és 27-én este 6 órakor ének- és tornavizsgálata az összes osztályoknak. Az egész vizsgálati idő alatt a rajz és kezimunkák kiállítása megtekinthető. Szülők és tanügybarátok szívesen meghívotnak. — Az igazgatóság.

A nyitrai izraelita iskolánál június 22-én d. u. 3 órakor IV., V., VI. fiúosztály hittani tantárgyak, 23-án d. e. 9 órakor I. fiúoszt., d. u. 3 órakor I. leányoszt., 24-én d. e. 9 órakor II. fiúoszt., d. u. 3 órakor II. leányoszt., 25-én d. e. 9 órakor III. fiúoszt., d. u. 3 órakor III. leányoszt., 26-án d. e. 9 órakor IV., V., VI. fiúoszt., d. u. 3 órakor IV., V. és VI. leányosztály.

Vizsgarend a galgóczi polgári iskolában. Jun. 15-én d. e. 8—11. a rom. kath. és protestáns tanulók hittani vizsgálata, d. u. 3—6. pedig az izraelita tanulóké. 17-én d. e. 8—11. az I. leányoszt., d. u. 3—6. a III. leányoszt., 18-án d. e. 8—11. a II. leányoszt., d. u. 3—6. a IV. leányoszt. vizsg. és a francia nyelv. 19-én d. e. 8—11. az I. fiúoszt., d. u. 3—6. a IV. fiúoszt. 20-án d. e. 8—11. a II. fiúoszt., d. u. 3—6. az V. fiúoszt. 21-én d. e. 8—11. a III. fiúoszt., d. u. 3—6. a VI. fiúoszt. és 6 óra után torna-vizsgálat, előbb a leányoké, később a fiúké. 22-én záró-füzet. Az összes tanulók szépírási füzetét és rajzait az emeleten lévő rajzteremben, a leányok női kezimunkáit a IV. l. o. termében és a fiúk kezimunkáit (slójd) az V. l. o. termében állítatnak ki, hol 17-től 22-ig naponta 8—12. és 2—6. tekinthetők meg. Junius 24., 25., 26. és 27. napjain a magántanulók vizsgálatait tartatnak meg, még pedig a következő bensztással: d. e. 8—11. írásbeli, 11—12. hittani és d. u. 2—6. szóbeli vizsgálat.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet nyitrai képviselősege mellé, egyetértőleg a Nyitrai Központi Hitelszövetkezetet, Márkus Béla sziládi földbirtokos, s a sziládi hitelszövetkezet elnöke és könyvelője neveztetett ki. A kinevezett ellenőr feladata lesz a vármegyei szövetkezetek állandó ellenőrzése.

Merész lopás. Gyepes János 22 éves munkakerülő mult szombaton Gross Manónak gyurki-utcai bezárt lakásába az ablakon át besont a honnan 800 kor. készpénzt és egy aranyórát vitt el. Gyepes, a ki ilyen óriási összeg birtokában egyszerre még soha nem volt, roppant megörült annak a pénznek, és gavallérnak képzelte magát. És hogy ezt végre is hajthassa, két ismerősével, egy munkakerülő kömvissel s egy ügyvédi írakkal nyakába vette a várost, mindenütt két marokkal szórta a pénzt. A rendőrség

A test is megkövetelte a magát s a gyep-pamlagra csakhamar kitértük táskáink minden tartalmát. Mig egyikünk csirkét és libát darabolt, másikunk a sonkát sajtot szedte elő, a harmadik pedig theát főzött. Úgy éreztük magunkat, mint valami kiskirályok s valóban nem is volt most rajtunk kívül nagyobb úr ezen birodalomban.

Oh, hogy izlettek ezek az ételek! Csak annak lehet fogalma erről, a ki már átélvezett ilyet valaha. Sok kínszenvedéssel s véres verejték árán feljutott két társam egyhangulag oda nyilatkozott, hogy már csak tisztán azért is érdemes a Kriváura feljönni.

A párolgó thea módfelett jó hatást tett gyomrainkra; merem is bátran ajánlani minden turistának, mert ez ital minden egyéb hideg élvezeti szert felülmul ilyenkor. Igazi turistának különben elmaradhatlan cikke ez.

A bodor szivarfüst kek karikái mellett azután kacagva beszélgettük meg a nap fátalalmait. Kényelmes heverésünk közben a Kriván történetet kezdtem társaimnak magyarázni. Mert ennek a hegynek valóságos históriája van.

Ugy, a hogy itt áll ez az ősz Kriván megörnyedt fejével, sok-sok utast viselt már a háta. Sok ezerre megy azon lelkek száma, kiknek e tündérvidéket a ven Kriván fejről bemutatta.

csak messziről figyelte a társaságot, míg nem Gross a város kapitányságánál jelentést tett, hogy meglepték. A rendőrségnek nem nagy fáradságába került kikutatni a tettest. Gyepes elfogatott s bevallott mindent, csak az aranyóra hollétérol nem tudott számot adni.

Másodfokulag. A vármegyei fegyelmi választmány f. hó 11-én tartott ülésében foglalkozott Offenberger Mihály felfüggesztett városi rendőrfogalmazó ügyével, minek eredménye az lett, hogy az I. fokú ítélet, mely hivatalvesztésre szült, II-od fokban is megerősített. Az iratok pedig további bünyádi eljárás végett a kir. ügyésznek adták át. — A farkasdi jegyző ügyét szintén akként intézte el a választmány, hogy hivatalvesztésre ítélte. — Mint értesülünk, a jegyző időközben lemondott.

Az idei termés. Miután a megyében várható termés eredményéről egymásnak ellentmondó különféle hírek vannak forgalomban, a Nyitrai Gazdasági Egyesület ezuton kéri fel a gazdaközönséget, hogy lehetőleg e sorok megjelenése után tudatni sziveskedjék a titkári hivattallal azt: milyen termés várható magyar holdankint búzában, rozsbán, árpában, zabban.

A kivándorlás arányai. Az országos statisztikai hivatal kimutatása szerint 17,695 külföldi utlevélet állították ki a magyar korona országainak területén az elmúlt április hónapban. Természetes dolog, hogy itt csak az utlevéllel kivándorlottakról kapunk a valóságot megközelítő kimutatást; ha hozzávehetnénk azokat is, akik utlevél nélkül hagyják el az országot, a szám sokkal nagyobb összeget mutatna. A hivatalos statisztika szerint is a kivándorlók kontingensét kétszázazere állapíthatjuk meg egész esztendői számítással, minthogy az áradat nem hogy apadna, de hónapról hónapra nő. Konstatálni kell, hogy ugyancsak a hivatalos statisztika adatai szerint Magyarországon évenként kétszázazerevel több ember születik, mint amennyi a halálozások száma. A kivándorlás tehát a születési fölöleget teljesen kiegyenlíti s Magyarországot a Franciaországéhoz hasonló stagnáció állapotába hozza.

Boldog szegények! Nagy-Tapolcsányban olyan jó dolguk van a szegényeknek, hogy az ottani keresztény nőegylet által számukra létesített népkonyhát a szegények részvételese miatt be kellett zárni. Főztek, készítettek is számukra a derek tapolcsányi hölgyek: de mi haszna, mikor nem jöttek enni. És pedig „alszégényből”. Boldog nagytapolcsányiak, kik még ennyi luxust megengedhetnek maguknak. Nálunk Nyitra bizony

a teli kenyérkiosztásnál sok volt ugyan a szegénylős, de annál több volt az éhes. Lapunk ide vonatkozó értesülése egyébként így szól: — Ma tartatott meg a nagyapolesányi plebánián az Erzsébet nőegylet évi köz- és zárgyűlése a népkonyha feloszlása tárgyában. Tavarnoki báró Stummer Agostonné Öméltósága védnökő elnökölte alatt, ki maga vezette a gyűlést és megnyitó beszédében mely sajnálatát fejezte ki, hogy a népkonyhát három évi föndllása után kénytelen feladni a helybeli polgárság álszégénye miatt, kik azt ez okból nem vették igénybe. Mindamellett igen sok jót tett öméltósága a népkonyha fenállása alatt, ez évben is a bevett 1342 korona 34 fillér bevételre ráfizetett 2634 korona 77 fillért. Kiosztatott pedig ingyen ebéd a szegények és betegek közt: 1228, és az iskolás-gyermekek közt: 2738. A báróné indítványára az Erzsébet-nőegylet tovább is fenmarad és felejtethlen királynéknak emlékére törekszik jót eselekedni a szűkölködőkkel és szegény iskolás gyermekekkel. A nemes szívű báróné ezen célra 500 koronát ajánlott fel a nőegyletnek, de, a mint mondá, még ezen felül is kész mindenkor segélyt nyújtani. Nagyapolesány, 1901. Juni 7. Csonka Matild, egyleti jegyző.

A pozsonyi mezőgazdasági kiállítás. Miután a pozsonyi mezőgazdasági kiállítás előmunkálatai megindultak, s miután ezen kiállításon vármegyénk mezőgazdasága is a legszelebb keretekben lesz bemutatva, a Nyitrai Gazdasági Egyesület ez uton kéri mindazokat, a kik a jövő év őszén Pozsonyban megtartandó kiállításra valamit küldeni akarnak, hogy az egyesület titkári hivatalánál mielőbb jelentkezzenek. Ezen jelentkezések mielőbbi megtételére azért van szükség, hogy az egyesület vezetősége jöelöre tájékozást szerezhessen a vármegyei kiállítás méreteit illetőleg.

Iskolamulasztás. Nevezetes válmány a tanügy terén, hogy az iskolabajrást általános kötelezettségűvé tették. Szép indítvány, de mi haszna, mikor csak a papiroson van meg. Ama megdöbbentő szám adatok, a melyek a falusi gyermekek iskolabajlására, vagy — jobban mondva — iskolakerülésére vonatkoznak, sokkal komolyabb figyelmet érdemelnek, mint amilyenben némely illetékes helyen részesülnek. Mi közvetlen tapasztalatból ismerjük tanügyünk bajait — írja egy vidéki tudósítónk — és azok kútforrásait, köteleseggünk is rámutatni e bajokra, orvoslát tanácsolni. Mi nagyon tudjuk azt, hogy az iskolai mulasztások legnagyobb részének oka egyrészt a szegénység, másrészt a népnek foglalkozása közben gyermekeire való rászorulása; de tudjuk viszont azt is, hogy fölötte számos mulasztás a rendelkezésknek nem eléggé erélyes végrehajtása, de

Talán egy sem volt ezek közt nevezetesebb ember, mint Frigyes Ágost, Szászország királya, ki 1840-ben, Münster György, liptó-ujvári kir. erdőmester és másokkal, e hegyet megmászta.

Frigyes Ágost nagyon szerette a természet-tudományokat és a természetet s annak öröksépségei iránt fogékony kebellet bírt. Felhagott e sziklabérc legtetéjébe is, hogy sokat emlegetett hazánk szépségeit megszémlélje. Münster György azután emléket állított e kirándulás megörökítésére, mely a maga nemében páratlan volt hazánkban.

Az emlékoszlop egy 2 m. széles és époly magas, vakolat segélyével kőből épült, erős alapon álló s csúcsán az aranyozott szász koronát viselő, 4 oldalú obeliszket képezett.

Négy oldalát vaslemezek kepeztek, melyeken a szász nemzet cimere s királyára vonatkozó feliratok diszelegtek. Homlokzatán az említett cimere felett göth betűkkel írt eme körirat volt:

„Gott segne Sachsen!“

Baloldalát magyar felírás díszíté:

„Itt áll egy népnek szabadelvű királya
S e föld szépségén lelke gyönyörbe merült.
Vajha ne csak földjét tudnák bámulni
hazáknak,
Nemzete legyen erős s tettel híre dicső!“

E roppant fáradsággal s erőmegfeszítéssel felállított emléket nem örvendhetett sokáig az életnek, mert rövid idő múlva — fájdalom! — azt lerombolva találták. E barbár tett elkövetőjét még mai napig sem sikerült kipuhatolni, úgyszintén a vandalizmus indító okát sem tudjuk még. Azt állítják némelyek, hogy a villám zúta szét; mások szerint a havasi pásztorok dültak fel a tetején volt s aranyank vélt korona elidegenítése céljából, mások ismét nemzetiségi gyűlöletből eredő kicsinyes bosszúérzetre vezetik vissza e barbár tettet.

Akár hogyan történt, nem volt annak szive — ha ember volt — a ki e páratlan művet rombadöntve tanujelet adta vad, kegyetlen természetének.

Két teljes órát töltöttünk a Kriván csúcsán, azután még egyszer körültekintettünk a gyönyörű panorámán, búcsút intettünk a hegyeknek, s lefelé indultunk. Szem előtt tartottuk a turisták azon jelmondatát, hogy „soha se tégy meg egy utat kétszer“ s nem azon az ösvényen indultunk meg, mely a feljövételre szolgált, de jobbra nyugat felé tartottunk.

(Vége köv.)

nem ritkán végrehajthatatlansága folytán is éli világát. Komoly akadály itt tulajdonképen a szegénység. Fatühelyen merő megszokásból s nem-banomságból a munkában való segédkezés céljából tartják otthon már kora tavasztól kezdve a gyermekeket. Torvenyellenes, de ez így divik, mert a tanító nem akarja maga ellen zúdítni a népet, mert a közsegi bírónak jó emberként kell, hogy szerepeljen. Papiroson kisebb, de valóban nagyobb szigorral és végrehajtható módon kell azt a törvényt megalkotni. Nagyra szabták a bírságokat. Az egy és két koronás büntetésekből olyan summa jön össze, hogy nevet egyet rajta a szülő; vagy azt mondja: „csak vegyék meg rajtam, ha tudják”. Tíz kros bírságból sokkal több folya be, mint a mennyinek a forintos bírságokból befolyni kellene. Mert téved, aki azt hiszi, hogy azok az igazolatlan mulasztások mind megbírságotlanak. Szabjának tehát kisebb, mindenkin behajtható bírságot a mulasztásokra, de akként, hogy az föl-tétlenül behajtható. Szigorú törvény volna hon-mandó továbbá, mely megmáshatatlannul határozza meg a szorgalmi időnek tartalmát, kellő tekintettel a falusi nép foglalkozására; mert valóban tarthatatlan helyzet, a milyenné egyes helyeken a szorgalmi időnek megnyirbálása vált. — A farkasdi r. kath. iskolában már szünet van, a vizsga mult heten lett megtartva. Az „aprólekból” meg csak voltak jelen, de a IV. V. és a VI. osztály, vagyis három felső osztály 4, azaz négy nebulóval képviseltette magát. Azt hisszük, a leirt előzmények után ehhez nem kell kommentár. — *Levelező.*

A Szent Imre Önképző-Egylet tisztelettel kéri folyó (1900—1901.) évi almanachjára kibocsátott előfizetési felhívások, illetőleg gyűjtő-ívek mielőbbi beküldését, hogy a nyomtatandó példányszám tekintetében tájékozást szerezhessen. Az előfizetési díjat akár utólag is be lehet küldeni, vagy utánvétellel kiegyenlíteni.

Tanítói kurzus. Darányi földmívelési miniszter 280 néptanító részére nyári gazdasági kurzusokat rendez a földmives iskolákon, hogy a gazdasági szakismeretek terjedjenek. A 280 helyre mintegy 800 tanító pályázott. A miniszter első sorban azokat hívja föl a kurzus látogatására, akik ismétlődő gazdasági iskolák tanítói, de miután így is sokan kimaradtak, akként intézkedett, hogy a most folyomott tanítók jegyzékbe vétessenek s a jövőben rendezendő tanfolyamokra hívassanak meg.

A káposzta. A városi ember keveset tud arról, hogy a káposzta termelés mily fárasztó munka — írják lapunknak Farkasról — és hogy annak minden évben két termőföldre van szükség. Az egyik a palántás, mely porhanyó földbe a mag kikéltése napjától 8—10 héten keresztül 4—5-ször is naponta öntöztetik a rovarok ellen és miután ott megerősödtek, vagyis a rovarok martadekává nem estek, csak azután kékébe kötözve jutnak ritkább átültetés céljából a tulajdonképeni termőhelyre. Most, hogy a palántázás vagyis átültetés megkezdődött, szükségesnek tartjuk az azzal foglalkozókat figyelmeztetni, hogy a palánták gyökerei a száradástól óvandók. A déli napfény a finom gyökereket kiszáritja és a növény vagy elhal, vagy megsínyli azt. Nagyon helytelen tehát mint azt Farkasdon szokták, hogy az átültetést a déli hőségben is végzik. Innét van az, hogy gyakran 25—30 százalék is kiszárad, ha az ültetés utáni napokban napsen eső. A káposztának ára rendszerint 2—2½ frt között váltakozik, a mi egy cseppet sincs arányban azon fáradsággal, mi az eladásáig felmerül. Ritka év az, melyben elérik azt a farkasdiak, mit tavaly, hogy 7—8 forintot vegyenek fel 100 fej káposztáért. Egyebiránt a káposztatermelést ma már az alföldön is forszirozzák éppen úgy, mint a sárgadinnyét s így a káposztatermelés Farkas és vidékén nem a legjobb jövőnek néz elibe.

Automobil-kiállítás Budapest. A magyar automobil-club f. hó 17—20-áig Budapestben a Tattersallban Automobil-kiállítást rendez, melyen a legnevesebb külföldi cégek több kocsi-val vesznek részt úgy, hogy minden fajta automobilok lesznek láthatók. — Junius 18-án virágos lampion-corso lesz az Andrassy és Stefánia-

uton, 21-én pedig Automobil-verseny a szép Ju-hásznehez a Budakeszi-uton. A kiállításra ország-szerte nagy az érdeklődés, mert ez lesz az első ilyenmő kiállítás hazánkban, holott a többi nyugoti államokban az Automobilis ma már virágorát éli.

Nyitramegye természetes szaporodása. Folytatólag hozzuk az anyakönyvi ke-reletek kimutatásai szerint Nyitramegye lakói-nak népesedési mozzanatait 1900. évről.

Vágszellyei járás.

	Házasság	Születés	Halálozás
Farkasdi akv. ker.	59	214	132
Negyedi " "	33	168	99
Sempthei " "	14	83	71
Sopornyai " "	41	171	138
Tornóci " "	19	126	87
Vágvecei " "	27	96	58
Vág-Sellyei " "	53	256	135
M.-Soóki " "	30	179	144
Moesonoki " "	36	269	220
Pattai " "	29	122	87
Az egész járás:	341	1684	1171

Galgóci járás.

	Házasság	Születés	Halálozás
Galgóci akv. ker.	75	439	318
F.-Attraki " "	25	171	101
Lakácsi " "	24	133	74
Udvarnoki " "	27	207	154
A.-Récsényi " "	29	180	90
Kis-Baabi " "	25	145	79
Ujvároskai " "	27	120	87
Vörösvári " "	21	167	106
F.-Zellei " "	20	102	37
Karkóci " "	24	166	112
Járas:	297	1832	1158

Pöstyéni járás.

	Házasság	Születés	Halálozás
Bacsikai akv. ker.	36	168	134
Pöstyéni " "	78	278	244
Drahóci " "	29	125	125
N.-Kosztolányi " "	32	190	123
Vigvári " "	19	132	87
Lopassói " "	18	93	60
Vittenői " "	38	154	96
Jókeői " "	5	56	31
Járas:	255	1196	900

Vágújhelyi járás.

	Házasság	Születés	Halálozás
Vágújhelyi akv. ker.	69	202	150
Ó-Turai " "	67	299	184
Verbői " "	51	234	159
Lubinaí " "	73	206	163
Csejthei " "	33	97	78
Leszetei " "	22	170	108
Krakováni " "	20	167	119
Hrádeki " "	34	154	94
Pöbedini " "	22	109	79
Sz.-Kereszti " "	10	73	39
Járas:	401	1777	1173

Miavai járás.

	Házasság	Születés	Halálozás
Miavai akv. ker.	121	481	421
Brezovai " "	68	183	116
Krajnai " "	29	179	102
Kosztolnai " "	49	202	170
Turulukai " "	22	123	77
Járas:	259	1228	886

Szenicei járás.

	Házasság	Születés	Halálozás
Szenicei akv. ker.	23	171	109
Csácsi " "	11	67	49
Dojcsi " "	20	82	54
Stepanói " "	25	61	46
Morvaöri " "	15	142	63
Sasvári " "	34	119	118
Csári " "	23	54	25*)
Szottnai " "	14	54	42
Szobotisti " "	43	210	176
Verbóci " "	41	155	91
Hlubokai " "	20	83	28
Jablonci " "	36	163	101
Korlátkői " "	18	113	71
Járas:	323	1474	973

Egy új mintagazdaság. Darányi föld-mívelési miniszter a kiszagzák ösztönzésére min-tagazdaságokat létesít. Ezeknek száma máris 72. A mintagazdaságok népszerűsödését jelenti, hogy Somorja város 75 hold városi köztulajdonán ilyen mintagazdaságot óhajt létesíteni s a pozsonyme-

*) A csárii akv. kerület az 1900. év csupan okt. 1-ig terjedő népmozgalmi statisztikát tünteti fel, mert ezen idő-ponttól ezen kerület a morvaöri akv. kerülethez oszta-tott be.

gyei gazdasági együletet kérte meg, hogy ilyen mintagazdaság felállítására ügyében erkölcsileg tá-mogassa.

Hencegés. A Felvidéki Ujság körülmé-nyesen írja le Bende Imre püspök úr ó méltóságának az illavai járásban végzett bérmautját. A főpásztor fogadtatása mindenütt fényes volt, a minék csak örülni tudunk, de azt már nagyon különösnek találjuk, hogy az említett ujság az egész fogadtatás fényét a járási hatóságnak és a körjegyzői karnak tudja be kizárólagos érdemül.

„Ily módon fejeződött be” — írja a referens — „a püspök úr tartózkodása Illava járás területén, mely tartózkodás fénye a járási hatóság s a kör-jegyzői kar *kizárólagos érdeme.*” Ha ez igaz, akkor bátrak vagyunk kérdezní, hogy hát az il-lavai járás területén lakó papság mit csinált azon idő alatt, a míg a polgári hatóságok a püspök úr fogadására készültek, és azon idő alatt, a míg a főpásztor körükben tartózkodott? Megfelel erre a Felvidéki Ujság ilyképen: „A nagyon tisztelendő urak öbe tett kezekkel nézték, mily fény és pompa között vonult be a katolikus egyház fő-pásztora megyénkbe.” Mi ezt a rosszakaratú re-ferendát hencegő kérdéskésnél egyébként nem tarthatjuk, mert utóvégre is egy püspök bérma-utjának nem a diszkapuk, bandériumok és nagy-képűsködő liberális hatalmasságoknak a dikciói kölesönöznek dísz és fényt, hanem a hívek ra-gaszkodó szeretete, benső, szívbéli tisztelete és az az áhitat meg buzgóság, melylyel ők a vallásos szertartásokkal összekötött hitéletben részt ves-nek. Ez a ragaszkodó szeretet, tisztelet és áhitat, ezek illesztik be a legragyogóbb ékkövet a fény-nek és a dísznek abba a koszorújába, mely ilyen alkalmakkor egy főpásztornak a homlokát körül-fonja. Nem hisszük pedig, hogy az illavai járásban csak bandériumok, diszkapuk és dikciók lettek volna, volt ott bizonyára elég a fiui ragaszkodás és alattvalói hódolat bensőségből is, volt ott elég ebből az önzetlen hitszeretet és hithűségből is, a melynek érzelmeit nem fejezik ki mindig a diszkapuk és bandériumok, de csalahatatlannul fe-jezi ki a keresztény katolikus elvek nyomain járó élet. S hogy vannak akárhányan az illavai járás hatósági közegei között, a kik ilyen élettél nem dicsekedhetnek, azt ezeknek az embereknek más téren végbevitt tettei mutatják. Kénytelenek vagyunk ennél fogva több szerénységet ajánlani a Felvidéki Ujság referensének. Az illavai járás papsága pedig okulhat ebből az esetből, s máskor azután maga rendezze egy ilyen kiválóan egyházi jellegű ünnepségnek minden részletét. Fényes lesz az akkor is, a mellett még benső is lesz és a rendezőknek nem fog kelleni bosszankodva hall-gatniok a hencegő kérdés szemrehányásait. Különben örülünk, hogy éppen az illavai járásban találkozott valaki, a ki kezdettől fogva arra tö-rekedett, hogy a püspöki bérmaut és látogatásnak egyházi jellege szembeötlőbb módon domboríttassék ki. Ez pedig dr. Chorényi József, illavai plebános volt, a ki ellen most szörnyen dühöng a Felvidék Ujság referense, mivelhogy a Kubinyi Gyurkákát, Ferényi Antalokat és más hasonló szörű népeket az asztalához meg nem hívta. Ezzel Chorényi úr tagadhatatlannul árnyat vetett arra a fényre, mely az említett urak megjelenéséből sugárzott volna ki az illavai szép napokra.

Uj internátus a fővárosban. Buda-pestben a Mária-congregatio az 1901-902-ik iskolai évtől kezdődőleg fiúnevelő-intézetet nyit meg, melynek programját a következőkben adjuk: A budapesti Mária-congregatio nevelő-intézetének célja középiskolai növendékeket katolikus elvek alapján a társadalom hasznos tagjaivá nevelni. Az iskolai előadásokra növendékek a közeli gim-náziumba járnak. Az intézetbe csak keresztény katolikus növendékek vétetnek föl, kik erkölcsi magaviseletük és a tanulásban kifejtett szorgal-mukkal az előirt követelményeknek megfelelnek. A növendékek erkölcsi magaviseletéről, szorgal-máról és egészségi állapotáról a szülők havonként hivatalos értesítést kapnak. Az iskolaév folyamán nem távoznak az intézetből; a nyári nagy

szünetre való hazabocsátás a szülők vagy megbízottjaik kiseretében és felelősége mellett történik. Látogatásokat a növendékek szülei vagy ezek megbízottjaitól mindkét hónap első vasárnapján délután 2—5 óráig fogadhatnak. Az iskoláév folyamán az intézetből a növendékek csak a legkritikább esetekben bocsátatnak ki. Levelek és küldemények egyedül az előjáróság útján juthatnak a növendékek kezébe. Etelküldemények ritkán, t. i. karácsonykor és a növendék névnapján vannak megengedve. A megbetegedett növendékek számára külön helyiségek vannak fentartva; a betegség lefolyásáról a szülőket az előjáróság pontosan értesíti. Ha a növendék a kívánt előmenetelt akár viseletében, akár tanulásában nem mutatja föl, a szülők fölkérhetik, hogy gyermeküket az intézetből vegyék ki. Az illető évszakra szóló díjakat az intézet vissza nem szolgáltatja. Az intézetbe való belépés szeptember 1-én történik. Jelentkezésnél a növendék keresztlevele és iskolai bizonyítványa szükséges. Az iskolába való beiratás, valamint a könyvek és tanszerek beszerzése a szülőket terheli; nevökben ezt az intézet előjáró is teljesítheti. Az évi tartásdíj egy növendékre 570 korona (285 frt). Ezen összeg három részben: szeptember 1-én, december 1-én és március 1-én fizetendő. A díjreszletek fizetése alkalmával 40 korona helyezendő el az intézet előjáróságánál előre ki nem számítható kiadások számára; ezen összeg hovatartásáról minden harmad végén pontos számadás adatik. Az évi tartásdíj fejében a növendék elemzését, házirovást, rendes mosást, világítást és congregatio díszruházatát kapja. Tartós és súlyos betegségek vagy rendkívüli gyógykezelések költségei külön számlát kapnak föl. Az intézet növendékei egyenruhát viselnek, melyet az intézet a szülők költségére készítet. 150 centiméternyi testmagasságig két zubbony és két nadrág, felső kabát, tisztí sapka a congregatio rózsájával és hétköznapi sapka 110 korona. Nagyobb növendékeknek az egyenruha 20 koronával drágább. Meleg időjárásnál a növendékek vitorlavászonból készült nadrágot és blouset viselhetnek, melynek ára 15 és 20 korona. A szükséges lábbeli: három pár cipő. Az elhozandó fehérnemű beti váltás mellett: hat gallér nélküli nappali ing, három éjjeli ing, hat alsó nadrág, tizenkét zsebkendő, tizenkét pár harisnya, többszöri váltás több ruha mellett külön díjazással jár. Ágyhuzatot, ágytakarót, törülközőt, asztalkendőt az intézet ad. Szalmazsákot és vánkost az intézet a szülők költségére szerez be. Az étkezés a következőkből áll: két reggeli; ebéd: három tál étel; uzsonna: tej vagy gyümölcs; vacsora: leves és egy tál étel. Napirend: fölkelés fél 6 órakor, lefekvés 8 óra után, nyáron esetleg később. A napot délelőtt az iskolában töltik el a növendékek; délután tanulás, séta, tornázás és szórakozás között oszlik meg az idő; sétárn hetenkint körülbelül negyszer mennek; az üdülési idő alatt rendszeren az intézet kertjében vannak. Külön díjazás mellett van zene- és énekoktatás. Minden tárgyat, melyet a növendék az intézetbe hoz, az előjárónak megmutatni tartozik; az előjáró határoz a fölött, megtarthatja-e a növendék az illető tárgyakat. Az intézet mindent, a mit a növendék magával hoz, monogrammjával és számmal lát el. A nyáron át a növendékek a Maria-congregatio szüneti diaktelen helyezhetők el, hol gondos felügyelet mellett tölthetik el egészben vagy részben a nyarat. Felvételre jelentkezni június 31-ig lehet a budapesti Maria-congregatio igazgatóságánál VII. ker., Damjanich-utca 28a. szám.

Fürdők látogatása. Pöstyén fürdőben a hozzánk beérkezett jun. 11-iki névjegyzék szerint 1511 vendég fordult meg.

Ujabb adat a nyitramegyei községi adminisztrációhoz. Lapunk június 9-iki számában közöltük Egbell község néhány választmányi tagjának panaszos beadványát, melynek egyik fő vádpontját az képezi, hogy az 1898. és 1899-iki községi számadások ellen benyújtott panasz folytán a főszolgabíró a vizsgálatot 1901. évi május 6-ára tűzte ki. Most Peterfaluról közlik lapunkkal, hogy ott az 1899-ik évi zárszámadások tárgyalása ellen beterjesztett panasznak, illetőleg a vizsgálatnak tárgyalására a szakolcai járás főszolgabírójára az érdekelt feleket 1901. február hó 13-ára idézte meg. Kiváncsiak vagyunk, vajjon a közigazgatás egyszerűsítése meggyorsítja-e Nyitra megyében a közigazgatási eljárást? Ehhez úgy látszik emberek is kellenének, nem csak intézmények.

Figyelmeztetjük t. olvasóinkat lapunk mai számának hirdetési rovatában megjelent „Con-

cordia sorsjegyek” című hirdetésre, melyek főnyereménye 30000 korona s húzása visszavonhatatlanul 1901. június 25-én lesz.

***** CSARNOK. *****

A bajmóci prépostság.

Honnan nevezik prépostságnak, kideríteni nem lehet, de helytelenül nevezik annak.

Bajmóci Nyíffor (Onufrius) Albert alapította a XV. században. Egy kápolnát építtetett a bajmóci templomhoz; 1479-ben kötelezte a kápolna „rectorát” az alapító, hogy a rector által eltartható pap minden hetfőn, szerdán, pénteken és szombaton az alapító szándékára sz. misét, továbbá sz. Margit, sz. Mihály és minden szentek napján a halotti zsolozsmát elmondani tartozik.

Az alapító e célra lekötötte a lazáni és kanyalfalvi birtokát. A javadalmasnak eleinte nem kellett éppen bajmóci plebanosnak lennie, mert mindjárt az első, oszlányi plebanos volt, s csak 9 év múlva (1488.) engedte át e javadalmat a bajmóci lelkésznek. Corvin Matyas 1490-ben azonban örök időkre a bajmóci plebániával egyesítette a javadalmat.

A XVI. század közepe táján a javadalmat elfoglalták a protestánsok Turzó János bajmóci váru alatt és mindaddig, míg a Turzó-család a protestantizmushoz hű maradt, lutheránusok voltak a bajmóci „prepostok”. Vranka Pál ev. lelkész 1577-ben határozottan „praepositus Baymóensis” nevezte magát. E néven szerepel Abrahamides Izsak „pozsonyi szuperintendens és bajmóci prepost” (1607.) Hasonlóképp Fidicinis Miklós (1622—27.) és Dióssy Endre, előbb „Canonicus S. Benedicti” a privigyei templomban választott lutheránus szuperintendensé.

Turzó Mihály váru 1635-ben visszatért a katolikus egyházba és ezzel (1640.) vége szakadt az evangélikus uralomnak.

A lutheránus lelkészlet megszüntetése után (1635.) első plebanosa lón Bajmócnak Bielavius Tamás, ki ugyanakkor pozsonyi kanonok is volt. Bielavy Alsó-Szlácsenben. Liptómegyében született és már 26 éves korában a pozsonyi káptalan tagja lón, hol mint tót szónok működött. Mikor 1629. a récei templomot a katolikusok visszafoglalták a lutheránusoktól, ő lett a restauráció után az első récei plebanos, de egyuttal pozsonyi kanonok is maradt, mert még 1634-ben még mindig mint tót szónok szerepelt — 1640-ben bajmóci plebanossá praesentálta gr. Pallfy Pál Bielavy ellen Lányi Zachariás, trencseni superintendens egy mérges iratot adott ki 1643-ban latin és tót nyelven.*

Belavy 1644-ben írott végrendeletében 304 márká ezüstöt hagyományozott a bajmóci templomnak egy monstranciára, hogy az urnapi körmenet annál nagyobb fényvel legyen megtartható. Belavy utódja lón: *Cherlay Tamás* (1645—57.) kanonok, a ki 1663. febr. 15. levelében panaszkodik, hogy miután Nyitravölgyét egész Novákiig a törökök birják és ezeknek fizet adót, hát az embe- reket magukkal hajtják s az ő javadalmát is erősen károsítják, ne hogy ebbe beleegyezni látszassék, inkább az esztergomi káptalanba vonult, hol a köv. évben meghalt.

Gersich János. 1657—? Előbb detvai plebanos, hol 1647—56-ig működött.

Hunfalvy N. ? — ?

Turkovich János. Előbb nyitrai egyházmegye

* Ez utóbbinak címét mint kuriozumot ide iktatjuk: Sand o falešnem Duchu Presspurském . . . K tomu přičiněná (Luciferi Papistici) Dennice Pápeženské, od Thomáše Belavie Kanonyka Presspurského, Rodjce Njžno Slaškeho znowu rozjate rozptylens, a gi wssi gasnosti zbowenj, ušineo od Magistra Zacharyáše Lany zrijzeného Super. intendentia. Léta Páne 164. (Szabó K. Régi magyar könyvtár II. 177. lap.)

cimére felszentelve, 1662—1691. bajmóci prépost, ki a praepositurában alkalmazandó papok számára, két klerikusra alapítványt tett a nagyszombati papnöveldeben.

Zsilka Ferenc (1691—1718), ki Privigyéről jött Bajmócra. Zsilka mint bajmóci plebanos címzetes scutarii püspök is volt, a mi ritkaság számba megy a vidéki, nem káptalani, dignitarisoknál. Választott püspökké való kinevezése 1713. előtt történt, mert az ezen évben gr. Zichy Pál által tartott canonica visitatio róla, már mint püspök plebanosról, beszél.

Chilkó János Imre (1718—1736.) bölcsész-tudor, mint ilyen lépett be papnöveldeknek Nagy-Szombatba, 1705. privigyei plebanos és Szt. Ágostonról nevezett prépost lett „de insula Lazari”. Privigyéről 1718-ban a bajmóci plebániára ment át, de beteges ember lévén már 1731. óta két káplánjával adminisztráltatta hivatalát.

Latecska Ádám (1745—1755.) esejthei származású, ki theol. tanulmányai befejezésével már két évre reá bajmóci prépost-plebanos lett. A Némethy-féle „Series Parochorum etc.” tíz évig tünteti fel mint bajmóci prépostot, és azt mondja, hogy 1755-ben Nagy-Bossányba ment át, holott a Sztárek-féle nyitraegyházmegyei névjegyzék († Durdik Alajos kéziratával korrigálva) azt állítja, hogy már 1747-ben Széplakra ment át, s csak innen 1758-ban nov. 25-én Nagy-Bossányba, hol egész 1786-ig mint ker. esperes is működött. Meghalt 68 éves korában, 1786. ápr. 27-én. (A Durdik-féle correctio annál inkább valószínű, mert a Némethy-féle névsorban a széplaki plebanosok sorában 1747—58-ig hézag van.)

Báró Majthényi László (1755—1776.) szül. Nyitrán. Mint a nagyszombati Marianus papnövelde növendéke 1729. borostyánkórosorús lett a bölcséletből s még ugyanazon évben füssi plebanos, a következő évben pojnikai és libetbányai Zólyomvármegyében plebanos (habár ezek közt a névsorban hiányzik). 1733—35-ig mint szentpál plebanos szerepel. Életrajzában itt rés támad, s csak 1755-ben tűnik fel mint bajmóci plebanos és tereskei apát. Ő építette a plebániával szemközt levő emeletes káplánlakást, valamint a plebánia egyik kertjében levő ugynevezett Tusculumot. Ő maga tervezte is, amiut a felirat mondja: „Invenit et extrui curavit Ladislaus Adamus e baronibus Majthényi”. Jelenleg e ház már romokban hever. Építkezései és költségei folytán 1772-ben székvesztvra alá került, de nyomban perrel is megtámadták, hogy megszegte a bírói zárlatot; 1776-ban lemondott javadalmáról és Besztercebányára vonult vissza.

Váczy László (1778—1794.) szül. Bodrogereszturon, Zemplénmegyében. Tanult Budán. 1745-ben pedig a Sz. Adalbert papnöveldeben. Nagyszombatban, már mint második éves theologus „extraordinarie” bölcséleti doktor lett; 1747. vadvarti káplán, következő évben kozári, 1774-ben pedig alsó-nyárádsi plebanos, mint ilyen, a bajmóci plebániára helyeztetett át. 1788-ban Lazán község külön plebániává alakítván át, ő lett az első kegyur e plebánia felett. Ezen jogát és kötelességeit a bajmóci javadalmas mai napig is gyakorolja.

Weiss Ignác (1794—1806.) Nagyszombati születésű, 1772-től segédlelkész volt Bazinban, majd Nagy-Szombatban; 1774—94-ig szomolányi plebanos, hol igen sok baja volt a patronussal, Koller Antallal. Weiss a bajmóci plebánián B. Sz. Máriáról nevezett szépsi apát címet birta.

Fegyveres János (1808—25.) Szül. Privigyén mint a Szt. Istvánról nevezett központi (nagyszombati) papnövelde növendéke 1765-ben baccalaurem, jövő évben magister lett a philosophiából. 1769-ben gr. Erdődy Jánosnál nevelő volt Pozsonyban egész 1771-ig, mikor Galgócra került káplánnak, innen 1772-ben Tussinára plebanosnak neveztetett ki, s midőn 1776-ban megalakult a besztercebányai egyházmegye, plebániájával

együtt ezen*) püspökségbe kebelezetett be. Fegyveres az 1810. besztercebányai egyházi névtárban mint hollottó a prépost szerepel.
Galdánthai Fekete Mihály 1825—31. kineveztetése után hét évre szintén hollóthói prépost. Szintén esztergomegyházmegyei áldozár, előbb szeredi plébános volt (1810—25.) Bajmócon csak hat évig működött, mert 1831-ben esztergomi kanonok lett, később az összes fokozatokon átmenve, mint esztergomi nagyprépost és novii vál. püspök halt meg 1886. december 13-án, életének 83. évében.

Majthényi József (1832—1876.) Vác-egyházmegyei áldozár, mint alsó-sápi plébános-helyettes neveztetett ki Pálffy Ferenc gr. alatt. 1836-ban beéni prépost lett.

Holéczy Ferenc (1876—79.) Esztergomegyházmegyei áldozár, szül. 1834, nevelésközdött Höller bárónál Törén, később 1857-ben cseklési és majthényi segédlelkész; 1867-ben keresztuti plébános, kaposfeői címzetes prépost. Utódja lett

Bursák István (1880—82.) Az egyetlen Besztercebánya egyházmegyei pap, ki az egyházhelye 125 éves fenállása óta e javadalmat elnyerte; mert mint láttuk az előbbi lelkészek valamennyien más egyházmegye címere lettek felszentelve. Utódja

Tamáskovics József (1883—1900), nyitraegyházmegyei áldozár, előbb Dezseren plébános (1861—5), később Zay-Ugrócon (1865—83), s mint ilyen a bajmóci altáriára nyert bemutatást.

*) Némethy Lajos idézett művében tollhíaból Nyitraegyházmegye fordul elő.

jutus Secundus) megindított. Egy pár évvel ezelőtt adta ki Spirago-nak „A felnőttek katekizmusá” c. nagyszabású (3 köt.) kitűnő művét, melynek egy kath. család és pap könyvtárából sem volna szabad hiányozni, — s a napokban már Erdman-nak „A felnőttek bibliája” c. munkája I. kötetét (6-szövetség) becsátá a könyvpiacra. Ez az 576 lapra terjedő 250 képpel s 5 térképpel ellátott mű a bibliai történetek legszükségesebb magyarázatát adja, a felnőttek számára, a kik fejlettebb gondolkodásuk, valamint tanulmányaik alapján, a bibliával szemben fokozottabb igényekkel lépnek föl. Vezér-szövegét a szentírás eredeti szavai képezik a legszükségesebb szóbeli és tárgyi magyarázatokkal, különösen a nyelvészet, földrajz és történet köréből. Ezenkívül kiváló gonddal közli a megfelelő katekizmusi magyarázatokat; megvannak benne a „Felnőttek katekizmusának” összes vezérelvei; e tekintetben valóságos kiegészítő párja a Felnőttek katekizmusának. Felette hasznos olvasmány a ker. családoknak; Kneidisnek „A bibliai történetek gyakorlati magyarázata” c. művének kitűnőségével felérő hatalmas segédeszköz a hitszónokoknak és hitelemzőknek. Azert a legmelegebben ajánljuk megszerzést. A mű I. részének (6-szövetség) ára fűzve 6 korona. A II. r. (új szövetség) és III. r. (Által. rész), valamint az egészek rövid kivonata (A bibliai történetek rövid magyarázata isk. és magán használatra) sajtó alatt van. Ez utóbbi ára kötve 1 kor. 50 fillér. Megrendelhetők Adjutus Secundus címen Szatmáron.

Lédec	10 55		7 01		5 22
Illava	11 05	4 51	7 11	4 05	5 33
Dubnic	11 15		7 22		5 44
Tepla Tr. Teplíc é.	11 23	5 02	7 30	4 16	5 52
" " " in	11 32	5 07	8 10	4 22	6 03
Trencsén	11 44	5 16	8 26	4 32	6 17
Tr. Isztebnik	11 49	5 23	8 33		6 23
Melsic	12 06		8 57	4 45	6 44
Bohuszlavie	12 14		9 09		6 54
Vágújhely	12 25	5 47	9 32	4 59	7 06
Brunóc	12 36		9 47		7 18
Pöstyén	12 52	6 05	10 08	5 21	8 02
Drahóc			10 18		8 13
Nagy-Kosztolány	1 06		10 26		8 24
Lipótvár	1 17	6 23	10 42	5 40	8 40

Nyitra érk.			12 45	7 03	
Budapest érk.	7 05	9 45	5 55	9 25	
Pozsony érk.	3 38		1 19	6 58	11 30
Bees érk.	6 35		5 55	8 25	

Lipótvár—Zsolna.

Budapest ind.	7 30	9 25	6 15	9 40	
Bees ind.	8 05	9 35	4 20	10 45	

Pozsony ind.	6 00	9 36	1 20	6 15	1 45
Nyitra ind.	6 55	9 50			

Lipótvár ind.	8 20	11 01	3 41	9 27	4 09
Nagy-Kosztolány	8 35		3 56		4 13
Drahóc	8 43		4 03		4 21
Pöstyén	8 56	11 23	4 20	9 48	4 44
Brunóc	9 13		4 39		4 59
Vágújhely	9 31	11 42	4 59	10 08	5 11
Bohuszlavie	9 40		5 09		5 20
Melsic	9 50	11 55	5 19		5 34
Tr. Isztebnik	10 08		5 38		5 51
Trencsén	10 15	12 11	5 45	10 37	5 56
Tepla Tr. Teplíc é.	10 27	12 20	5 57	10 48	6 08
" " " ind.	10 36	12 26	6 08	10 51	6 16
Dubnic	10 45		6 18		6 25
Illava	10 56	12 40	6 32	11 05	6 36
Lédec	11 06		6 49		6 46
Bellus	11 13		6 49		6 53
Puchó	11 29	12 57	7 09	11 22	7 08
Vág-Beszterce	11 49	1 11	7 28		7 28
N.-Bittsa Predmér	12 16	1 27	7 54		7 54
Hricsó	12 32		8 09		8 09
Zsolna érk.	12 50	1 50	8 26	12 13	8 26

(A vonalal aláhozott számok az éjjeli időt jelentik.)

Irodalom.

Felnőttek bibliája. Bougaud-nak „A kereszténység védelme”, Dulhie-nek „A kereszténység és természettudomány” s dr. Dudeknek „A kereszténység apologiája” c. művein kívül, hogy másokat mellőzzünk, az említett célra alkalmasabb és hasznosabb vállalatot alig ismerünk annál, melyet egy Szatmáregyh. áldozó pap (Ad-

A vágvölgyi vonal menetrendje.

Zsolna—Lipótvár.

	Sz. v.	gy. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.
Zsolna ind.	9 25	3 45	5 24	2 55	3 38
Hricsó	9 42		5 41		3 57
N.-Bittsa Predmér	9 57		5 56	3 18	4 14
Vág-Beszterce	10 17		6 23	3 35	4 41
Puchó Koeskóc	10 36	4 35	6 41	3 48	5 00
Bellus	10 49		6 54		5 15

A magy. kir. államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körut 32. szám

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

gőzcséplő-készleteit, szalmakazalozóit,

„MILLENNIUM”

legújabb szerkezetű

fűkaszáló-, marokkrakó- és kéveköto aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resicai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lőerejű gőzcséplő-készleteit, Sack rendszerű, acélöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Képviselő: Hirschmann Kristóf, Pozsony.

Utolsóelőtti hét!

Huzás visszavonhatatlanul

1901 Junius 25-én.

Főnyeremény

30.000 korona értékű.

Concordia sorsjegyek
à 1 korona.

Ajánlja:
Felsner Jónás, dohánynagytdzsde.
Nyitrai hitelbank.

Nyitrán.

Királyi és kir. osztrák-magyar kiskereskedelmi szolgálat.

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120. (saját házában)

Arany-érmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyancsak gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek mészből földhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában kilónként 16 krtól fölfelé szállíthatók és a mi a festék színtisztségét illeti, azonos az olajfestékekkel.

Mintakártya, ugyancsak utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetük.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

VAJDA J. bútorgyári raktára

NYITRA, Párutca.

Olajfestményekben nagy választék a legjutányosabb árak mellett.

A n. é. bútorgyári közönség becses figyelmébe ajánlom dús választékú, szilárd és modern stílusú

háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezésekből álló raktáramat

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, minden versenyt kizáró olcsó árakon, ugyancsak

saját készítményű kárpitos bútoraimat.

Szilárd és pontos kiszolgálás biztosított. Kívánatra költségvetéssel és rajzokkal szívesen szolgálunk.

34-52. Kiváló tisztelettel **VAJDA J.**

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

SULGAN ANDRÁS

cipész-üzlete

Nyitrán, Vármegye-utca 10-ik szám alatt

készít és raktáron tart mindennemű és legjobb minőségű

lábbelieket

urak, hölgyek és gyermekek részére, izléses kiállításban, pontos kiszolgálás és jutányos árak mellett.

Egy vidéki fiú tanoncnak felvétetik

Flech Péter

cukrász-üzletében Nyitrán.

A Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment Capsici comp.

egy régi kipróbált készítmény, amely már több mint 30 év óta megbízható bedörzsölésű alkalmazhatók külsőleg és belsőleg is.

Súlyosabb esetekben bevásárláskor mindig figyelemmel legyünk a „Horgony” vedjegyre és a „Richter” cégjegyzésre.

50 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban ugyancsak minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapest.

Richter F. Ad. és tarse,
oszt. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt.

Teljesen ingyen!

Dr. Tóth János felső-zobori szőlőjében mintegy

500 szekér kő

a szőlő kitisztítása céljából, teljesen ingyen átvehető. A kő egy rakáson van, közel az úthoz és igen könnyen megközelíthető. A kik az ajánlatra reflektálnak, forduljanak akár szóval, akár írásban lapunk szerkesztőjéhez.

Zene- és ének-tanulók figyelmébe!

Alulírott vonó, fuvó, zongora és cimbalom-hangszerekre és énekre pontosan és alaposan, felelőség mellett, tanít és zongora-hangolást is elfogad.

Mihály Károly,
zene-tanár.

Lakása: Toth Vilmos-utca 2. sz.



SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas kálit,
kénsavas ammoniakot,

Kovasavas kálit,

(dohánytrágyázásra)



Chilisalétromot, Kainitot,

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA” műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

40°-os Kálitrágyasót

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.